

NIKOLA DEKANIĆ

Nikola Dekanić rođen je 4. XII 1891. godine u Dragi Baški na otoku Krku. Djetinjstvo je proveo u rodnom mjestu, gdje je završio osnovnu školu. Bio je bistar i marljiv pa ga je otac dao u gimnaziju na o. Košljun; no, nije bilo uvjeta za školovanje pa je ovdje završio samo prvi razred. Vraća se roditeljima te im pomaže u obrađivanju zemlje i čuvanju ovaca. Uvijek je nastojao da bude blizu starijih i da čuje što se zbiva u svijetu. Rado je čitao novine.

Godine 1909. u Dragu Bašku dolazi Mihovil Derenčinović »Kopunić« iz Pule; donio je sa sobom napredne listove: »Slobodna riječ« i »Radnička borba«. Tako je osamnaestogodišnji Nikola Dekanić došao u dodir s naprednom radničkom štampom. Često je slušao živu riječ Derenčinovića, kada je ovaj ljudima tumačio borbu radničke klase za bolji život. Ubrzo je pala anatema na Derenčinovića, pogotovo što nije polazio crkvu, a širio se glas da vrši komunističku propagandu; međutim, Derenčinović je već stekao sljedbenike među kojima se našao i Nikola Dekanić.

Dekanić, Derenčinović i mnogi drugi morali su god. 1914. u rat. Dekanić se našao u Puli i kao sanitetski podoficir radio je u vojnoj ambulanti. Mnogim našim Bodulima našao se pri ruci u nevolji i pomagao im kad su trebali poštedu ili bolovanje. Kad su se 1918. god. mornari na brodovima pobunili, prišao je pobunjenicima. Po svršetku rata vraća se u Dragu Bašku.

Nakon raspada Austro-Ugarske u svim većim mjestima i općinama na otoku Krku osnovana su Narodna vijeća, koja su radila kao novi organi vlasti Države Slovenaca, Srba i Hrvata a onda, kratko vrijeme, i Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Tako je u Mjesnom odboru Narodnog vijeća SHS Baška bio i Nikola Dekanić. Kad je na otok Krk došla talijanska vojska, okupatorski je komandant ponudio Dekaniću mjesto službenika s vrlo visokom plaćom. Dekanić je bez razmišljanja tu ponudu odbio. Drugog su ga dana htjeli uhapsiti, ali se on na vrijeme sklonio.

Na izborima za Ustavotvornu skupštinu 1921. god. glasao je Dekanić u Dragi Baški. Član izborne komisije uveče je s prozora objavio rezultate glasanja i pročitao da je KP Jugoslavije dobila jedan glas. Nikola

Dekanić je glasno rekao: »To je moj glas«. Član komisije je na to revoltirano uzviknuo da će njegov glas poništiti. Dekanić je odgovorio: »Ako i poništite glas, nećete mene«.

God. 1926. mještani Drage Baške htjeli su Dekanića kandidirati na općinskim izborima. Komandir žandarmerijske stanice u Baški pozvao je Dekanića i saopćio mu da se ne može kandidirati, budući da je poznat kao komunista. Kandidiranje Dekanića u općinski odbor spriječeno je.

Malo vremena radio je u trgovini svog oca, ali kad je vidio da mu žandarmi i financi prave poteškoće, odlučio je, kao i mnogi drugi mještani, da ide trbuhom za kruhom. Tako je 1927. god. otputovao za Australiju.

Od 1927. do 1942 god. u Australiji je radio kao šumarski radnik kod raznih firmi i u raznim mjestima. Bio je to vrlo težak fizički rad. Ipak, od samog trena dolaska u Australiju rado je čitao i slušao o borbi radnika za bolji i pravedniji život. Već je 1931. god. pristupio Komunističkoj partiji Australije, učestvovao je u borbi za bolji život, pa je u jednom sukobu s protivnicima bio ranjen. Zapamtili su ga pa je morao otići u drugo mjesto; međutim od 1934. god. opet je aktivan u KP Australije. Tako je Dekaniću utvrđen partijski staž u KP Australije od 15. XII 1934. godine; ovaj mu je partijski staž priznat i u KP Jugoslavije odnosno SKJ, pa tako Dekanić spada među najstarije bodulske komuniste.

God. 1936. skupljao je pomoć među radnicima za KP Španjolske i molio je rukovodstvo da ga pošalje kao borca u Španjolsku. Njegovoj molbi nije bilo udovoljeno, jer je bila potrebna njegova prisutnost u Australiji.

God. 1938. Dekanić po nalogu KP Australije putuje u Novi Zeland radi izvršenja partijskog zadatka; vraća se iz Novog Zelanda nakon 6—7 mjeseci.

Početkom 1942. god. na nagovor naših iseljenika preuzima dvoranu »Zora« kluba Saveza jugoslavenskih iseljenika u gradu Sidney-u; tako još više dolazi u dodir s mnogim našim iseljenicima. Dekanić radi neumorno na sakupljanju pomoći za novu Jugoslaviju, pa u tu pomoć ulaže svu svoju ušteđevinu što ju je bio krvavo zaslužio.

Od polovice 1944. godine radio je kao korektor u jugoslavenskim novinama »Napredak«.

Dekanić je bio vrlo popularan i cijenjen među našim iseljenicima. Tako je Petar Todorović, bivši tajnik Saveza jugoslavenskih iseljenika i tajnik Centralnog odbora za pomoć Jugoslaviji u Australiji, napisao poslije Dekanićeve smrti slijedeće:

»Poznajem pokojnog Dekanić Nikolu u Australiji od 1937. godine. Poznato mi je, da je navedeni bio vrlo aktivan u iseljeničkim organizacijama i da je u granicama svojih mogućnosti pomagao sve antifašističke akcije i pothvate. Dekanić je bio naročito aktivan za vrijeme pro-

šlog rata i ono poslijeratnih godina u moralnom i materijalnom pomaganju Nove Jugoslavije sve do povratka u domovinu početkom 1948. godine.

Pored rada u iseljeničkim organizacijama, pok. Dekanić je nekako od polovice 1944. godine (točno se datuma ne sjećam) do konca studenog 1947. godine radio u redakciji lista »Napredak« kao korektor toga lista.

Dekanić se vraća 19. II 1948. godine u slobodnu Jugoslaviju našim parobrodom »Partizanka«. Preko Dubrovnika stigao je u Dragu Bašku. Kad je ugledao na obali u Dubrovniku svog sina Dušana, zaplakao je od radosti i rekao: »Baš sam sretan, sine, što si u uniformi Narodno Oslobođilačke Vojske Jugoslavije. Uvijek sam se bojao, da te ne bi možda odvukli neprijatelji u njihove vode«.

Nakon dva mjeseca odmora uključuje se u rad privrednih organizacija — Ugostiteljskog poduzeća u Malinskoj, hotela »Volarić« u Baški i prodavaonice Opće poljoprivredne zadruga u Dragi Baški. Zbog iscrpljenosti i posljedica teškog rada u tuđini zatražio je invalidsku mirovinu, pa je penzioniran 1950. godine.

Za svo vrijeme rada na otoku Krku susretali smo Nikolu Dekanića kao samouvjerenog ali tihog i toplog druga na mnogim konferencijama i sastancima. Onako bjelokos, s veselim i sanjarskim očima izgledao je sretan što se nalazi među svojim u slobodnoj domovini. U njemu smo gledali odlučnog borca za radnička prava, samoprijegornog i odanog Boduliji i svojoj domovini.

Umro je tiho 4. VIII 1959. godine i kao stari, dosljedni komunista otpraćen je na vječni počinak. Pokopan je u Dragi Baški, svom rodnom mjestu.

Ljubo Karabaić

KRČKI ZBORNIK

2

**KRK
1971**

KRČKI ZBORNIK

POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA
PODRUŽNICE POVIJESNOG DRUŠTVA HRVATSKE

SVEZAK 2

Urednički odbor:

dr BRANKO FUČIĆ
PETAR STRČIĆ (glavni urednik)
RIKARD ŽIC
RUDOLF ŽIC

Ovaj je svezak uredio:

PETAR STRČIĆ

Slika na koricama: MILA KUMBATOVIĆ (Motiv grba Omišlja)